उंचावरील घरांमध्ये आगीची सुरक्षा

उंचावरील इमारतींमध्ये आगीच्या सुरक्षेचे अत्यंत महत्व आहे. उंच उंच इमारतींमध्ये प्रत्येक वर्षी जिव हानी होते व वस्तुंचे खुप जास्त नुकसान होत असतात.

ही पुस्तक उंच इमारतींमध्ये राहणाऱ्या लोकांसाठी बनविलेली आहे जे आपल्याला हे सांगते की आग लागल्यावर काय करावे. संपूर्ण माहिती लक्ष देवून वाचा. आगीवर आणि ह्या पुस्तकीला समोरच्या कार्यवाही साठी आपल्या जवळ ठेवावे. कारण उंच उंच इमारतींची डिझाईन आणि त्यांची निर्माण सुरक्षेला लक्षात ठेवून केले जाते. त्यांच्या भिंती, फ्लैट यांच्या मधील दरवाजे, सिड्या यांना विशेष गोष्टीने बनविता येते. जे आगीला प्रतीरोध करु शकतात. पण त्यात धुळ पसरणार नाही यासाठी काही ठिकाणापर्यंत व्यवस्था केलेली असते. राष्ट्रीय भवनानुसार उंच उंच इमारतींमध्ये स्मोक डिटेक्टरो, स्प्रिंक्लरों, प्राथमिक आग प्रतिरोधक प्रणाली, उद्घोषणा प्रणाली, प्राप्त होईल एवढे जास्त पाणी, फायर पंप, आगीपासून वाचून बाहेर येण्याची सोय सुविधा, फायरमन लिफ्ट, सर्विस शॉफ्ट , वेगवेगळे खंड, अनुमोदित विद्युत प्रणाली, कचरा टाकण्यासाठी वेगळे ठिकाण इत्यादी वस्तूंची व्यवस्था झाली पाहिजे. उंच उंच इमारतींच्या बाहेर संपर्क साधता येईल असे रस्ते असावेत आणि जवळपास असे क्षेत्र असावेत जेथे आपादकालीन वाहन संभावता जवळच्या ठिकाणापर्यंत पोहचु शकतात.

जास्तीत जास्त वेळा आगीपासून वाचविण्याचे फायदे तीथेच असतात जेथे वेगवेगळया घरांमध्ये राहणारे एकलकोंडे परीवारांसाठी असते. म्हणजेच बाहेर निघून उभे राहावे, कारण कधी कधी मोठ्या इमारतींमध्ये थांबणे सुरक्षित असते. जेथे स्वता:ला आगीच्या प्रभावापासून वाचून बचाव गट येण्याची वाट पाहीली पाहीजे.

आपत्ती पूर्व योजना:

- आग लागण्यापूर्वीच आपल्या घरांमध्ये सुविधा आणि अग्निशमन विभागातून माहिती घ्या आणि हे लक्षात घ्यावे की आपल्याला अशा अवस्थेत काय केले पाहिजे.
- जर तुम्हाला कुठेही आग दिसली तर अलाराम वाजवून द्या आणि फायर ब्रिगेड ला बोलवावे. आपल्याला जर इमारतीच्या जन उद्घोषणा प्रणाली पासून काही निर्देश देत असतील तर त्यास लक्षदेवून ऐकावे आणि जसे करण्यासाठी सांगतात तसेच करावे. आपल्याला असे सांगु शकतात की तुम्ही जीथे आहात तिथेच थांबा.
- जर धुवा किंवा आग पसरलेली नसेल तर बाहेर निघून जा.

Disaster Management

तयार राहा:-

- अशा गाष्टीची माहिती ठेवा की घरांमध्ये फायर अलार्म कुठे लावलेले आहेत आणि त्याचा उपयोग कसा केला पाहजे.
- आपल्या घरातील फायर अलार्म च्या आवाजाची माहिती ठेवावी.
- असे काही व्यवस्थित करा की तुमच्या घरातील प्रत्येक सदस्य/व्यक्तीला असे माहिती पाहिजे की फायर अलार्म वाजत असतांना कुठे जावे लागेल आणि अशा गाष्टीचा अभ्यास मिळून करत राहावे की आग लागल्यावर कश्याप्रकारे तिथून बाहेर निघावे लागेल. तुमच्या घरमालकाला तिथून बाहेर निघण्याचे चिन्ह/योजना अशा ठिकाणी दर्शविली पाहीजे जेथे प्रत्येक व्यक्तीचे लक्ष गेले पाहिजे.
- बाहेर निघण्याच्या काही योजनांमध्ये अशा गोष्टींचा उल्लेख होऊ शकतो की, घराजवळील सुरक्षित जागेवर जावे आणि पाहारेकरी यांची वाट पाहावी ज्यांच्यासमोर तुम्हा सगळयांना बाहेर निघावे लागेल.
- तुमच्या फ्लैट च्या प्रत्येक खोलीमधून बाहेर निघण्याचे कमीत-कमी दोन रस्त्यांबद्दल माहिती ठेवावी.
- तुम्ही तुमच्या घराच्या बाहेर किंवा इमारतीच्या बाहेर निघण्याच्या जवळ-जवळ त्या ठिकाणी असलेले दरवाज्यांची संख्या किती आहे यांची माहिती ठेवावी. कारण तुम्हाला अंधारात आगीपासून वाचण्यासाठी बाहेर निघाव लागु शकते.
- उंच मोठ्या इमारतींमध्ये आग लागलेल्या कितीतरी उदाहरणात स्वत:ला आगीपासून वाचवतांना आतमध्येच थांबावे आणि अग्निशमन विभागातील कर्मचारी यांची येण्याची वाट पाहणे जास्त व्यवस्थित होऊ शकते.

जर तुम्ही निघत आहात:-

- फ्लैट मधील दुसऱ्या काही लोकांना सतर्क ठेवा.
- खोलीला तेव्हाच सोडून द्या आणि दरवाज्यांना बंद करुन द्या. स्वत: आगीपासून तेव्हापर्यंत वाचवा, जेव्हार्यंत कि, असे करणे सुरक्षित होत नाही .

Fire Disaster Management

- फ्लैट ला सोडून द्या आणि जेव्हा सगळे बाहेर आले, आणि मोठ्या दरवाज्याला बंद करतील, पहिल्या माळयावरील खुल्या जागेचा उपयोग करु नये. त्याचा उपयोग तेव्हाच करावा जेव्हा बाहेर निघण्याचा सर्वात उत्कृष्ट व्यवस्थित मार्ग असेल.
- फायर ब्रिगेड ला बोलवावे.
- लवकर बाहेर निघावे, सर्व दरवाज्यांना बंद करुन जावे कारण आग आणि धुवा पसरण्यास कमी करु शकतो.
- जर तुमच्या समार धुवा किंवा आगीचे छिटके असतील तर दुसऱ्या रस्त्याचा उपयोग करा. जर तुम्हाला धुव्यातूनच जावे लागेल तर खाली झोपून रेंगत जावे लागेल. आग आणि धुवा हा वरच्या दिशेने जात असतो जमिनीपासून १-२ फुट वरतीपर्यंत स्वच्छ हवा मिळू शकते.
- दरवाजे सुरु करण्यापूर्वी त्याची तपासणी करुन घ्यावी. घुडघ्यावर किंवा वाकुन जावे वर उठून दरवाजे, कळी आणि दरवाजे यांच्या मधील ठिकाणांना हाताच्या मागच्या बाजूस हात लावून पाहा. जर दरवाजा गरम असेल, तर त्याला उघडू नका. जर दरवाजा थंड वाटत असेल तरच त्याला सुरक्षितपुर्वक उघडा आणि धुवा किंवा गरम वाफ जवळ येत असेल तर लवकरात लवकर बंद करण्यास तयार रहा.
- आग लागण्याच्या वेळेत लिफ्ट चा प्रयोग करु नये. ही कुठल्याही जागेवर किंवा त्या जागेवर जिथे आग लागली आहे तिथे थांबु शकते. सरळ त्या सिढीवर जा जेथे धुवा किंवा आगीचे छिटके नसावेत.
- एक वेळा तुम्ही बाहेर निघुन जा. तर तेव्हाआग बुझविणाऱ्या व्यक्तीस सांगा कि घराच्या आतमध्ये काही व्यक्ती फसलेले आहे की नाही ते पाहा. कोणत्याही कारणाणे तेव्हापर्यंत जवळ जाऊ नका जेव्हापर्यंत अग्निशमन कर्मचारी सांगत नाही की, त्याजवळ जाणे सुरक्षित आहे.

जर तुम्हाला जवळच राहायचे आहे:

- जर तुम्ही सुरक्षित बाहेर निघु शकत नाही किंवा असा दिशा निर्देशक मिळत आहे. कि तुम्ही तिथेच रहा जिथे थांबले आहात. शांत राहा आणि स्वत:ला आगीपासून वाचवत राहा.
- जर शक्य असल्यास बाहेरील खिडकितून आतमधील खोलीत जा आणि फोन करा. तुमच्या आणि आगीच्या मधील सर्व दरवाजे बंद करुन द्या.
- दरवाज्यांमधील फटीला भरण्यासाठी डक्ट टेप चा उपयोग करावा किंवा टॉवेल, चिथडे किंवा चादर टाकून द्या ज्याच्याने ति फट बंद होऊ शकते आणि धुवा खोलीत पोहचु शकणार नाही.
- ज्या खोलीमध्ये तुम्ही फसलेले आहात. तेथे टेलीफोन असेल तर फायर ब्रिगेड ला फोन करुन सांगा कि तुम्ही सध्या कुठे आहात.
- जर तुम्हाला खिडकिमधून अग्निशमन कर्मचारी दिसत असले तर तिथूनच आवाज देवून त्यांना आपल्याबद्दल सांगा
- खिडकिजवळ उभे राहुन वाट पाहा आणि फ्लैश लाईट बीम जर तुमच्या जवळ असेल त्यापासून सुरक्षिततेसाठी चादर किंवा अन्य काही हलके कपड्याला घेऊन अटकुन सुरक्षिततेसाठी संकेत दर्शवावा.

Fire Disaster Management

- जर होत असेल तर वरची खिडकी आणि खालची खिडकी सुरु करावी. कारण स्वच्छ हवा येऊ शकेल परंतु जर बाहेरुन धुवा येत असेल तर त्याला लवकरच बंद करा.
- खिडकी तोडु नका.
- हिम्मत ठेवा. उंच इमारतीमधून सर्व राहणाऱ्यां व्यक्तींना बाहेर काढण्यास कितीतरी तास लागु शकतात.

फायर डिटेक्टर, प्राथमिक अग्निशमन प्रणाली:-

हे लक्षात ठेवा की तुमच्या इमारतीमध्ये फायर/स्मोक चेक दरवाजे, आपातकालीन प्रकाश प्रणाली आणि फायर स्प्रिंकलर प्रणाली ठेवण्याची जिम्मेदारी कोणाची आहे. केव्हाही कोणता दोष दिसला तरी कोणतीही भिती न बाळगता त्याबाबत तात्काळ माहिती द्यावी. समस्येचे समाधान न झाल्यामुळे त्या वेळेची माहिती फायर ब्रिगेड ला द्यावी.

बाहेर निघण्याचा रस्ता:-

आग लागल्यावर बाहेर निघायच्या रस्त्यांना कधीही बंद करु नका. किंवा रस्त्याला जाम होऊ देऊ नका बाहेर निघायच्या रस्त्यातून सामान दुर ठेवा. आग लागल्यावर त्या दरवाज्यातून बाहेर निघण्यास सोपे होत नाही तर दरवाजे हे आग आणि धुवा पसरण्यास वाचवतात

जर तुमच्या इमारतीत कुठेही आग लागली तर:-

सामान्य परिस्थितीत आपल्या फ्लैट मध्ये थांबणे सुरक्षित असते. परंतु जर तुमच्या फ्लैट वर आगीची गर्मी व धुव्याचा प्रभाव पडत असेल तर आपल्या घरातील खिडक्या आणि दरवाजे बंद करुन लवकर बाहेर निघावे. मोठ्या इमारतींमध्ये अग्निशमन सुरक्षा बद्दल जास्त माहितीसाठी तुम्ही तुमच्या फायर ब्रिगेड शी संपर्क साधावा.

काय करावे:-

१. सर्व इमारतींमध्ये अग्निशमना संबंधी आदेश लागु करावे. ज्यामध्ये राहणारे सर्व लोकांची कार्य आणि कर्तव्य निर्धारीत होतात.
२. घरातील वस्तुंची ठेवण चांगल्याप्रकारे असावी.
३. धुम्रपान करतेवेळी ऐश ट्रे चा उपयोग करावा आणि सिगारेट किंवा बिडी चे वाचलेले तुकड्याला विझवावे आणि त्यात टाकुन द्यावे.
४. बरोबर रेटिंग वाले तार आणि विजेचे उपकरण इत्यादिंचा उपयोग केला पाहिजे.
५. खराब विजेचे उपकरणांची तात्काळ उपययोजना करावी/ बदलून घ्यावे.
६. एम. सी. बी., जी. सी. डी.अशा विद्युत उपकरणांची व्यवस्था केली पाहीजे. बटन आणि फेस मध्ये रेटिंग चे सर्किट लावले पाहिजे.
७. वेल्डींग आणि कटिंग चे कार्य लक्ष देवून केले पाहिजे.
८. धुवा/फायर चेक चे दरवाजे नेहमी बंद ठेवावे.
९. बाहेर निघण्याचे रस्ते पूर्णपणे बंधन मुक्त ठेवावे.
१०. लोकांना बाहेर निघण्याचा अभ्यास नियमित अंतरावर अंतरावर करत राहायला पाहिजे.
११. सर्व निवासीयांना आग विझविण्याचे प्रारंभिक प्रशिक्षण दिले पाहीजे
१२. आपतकालीन अवस्थेत कार्य करणाऱ्यांचे संगठण झाले पाहिजे.
१३. अग्निशमन उपकरणांची ठेवण उंचावर असायला पाहिजे आणि नियमित अंतरावर त्यांची देखरेख झाली पाहिजे.

काय करु नये:-

१. जळत्या सिगरेट च्या तुकड्याला इकडे तिकडे फेकु नये.
२. एकाच सॉकेटमध्ये जास्त विजेचे उपकरणांचे प्लग लावू नये.
३. गॅस/सिलेंडर ठेवण्याचे नियमांचे पालन करावे. एलपी गॅस ला घरी ठेवू नये.
४. फायर डिटेक्टर/स्प्रिंकलर हेडों ला पेंट करु नये.
५. आगरोधक प्रणाली ला सर्विसिंग करण्यासाठी अयोग्य ठेकेदार ला सांगु नये.
६. असा विचार करु नका कि अग्निशमन सुरक्षाचे कार्य दुसऱ्या व्यक्तीचे आहेत.
७. अग्नि/आपात कॉल ऐकल्यावर सुद्धा निश्चिंत होऊ नका

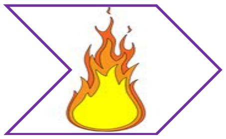

****

Fire Disaster Management